

KIÁLLITÁSI ÉRTESÍTŐ.

Előfizetési ára:

A kiállítás tartamára 2 frt.
Egyes szám 7 kr.

Kapható minden könyvkereskedésben
s a dohányüzletben.

A PÉCSI ÁLTALÁNOS MŰ-, IPAR-, TERMÉNY- S ÁLLATKIÁLLITÁS

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK NAPONKÉNT.

Hirdetési árak:

10-szeri hirdetésnél 1 hasábon
1 pett sor 5 kr.
5-szöri hirdetésnél 6 kr.
1-szeri hirdetésnél 8 kr.
Minden hirdetéshez 30 kr.
bélyegdíj fizetendő.

Szerkesztőség:

Király-utca 14. sz.

Szerkesztők és kiadók:

Feiler Mihály,
Haksch Lajos,

Lenkel Lajos,
Várady Ferencz.

Kiadóhivatal:

Király-utca 14. sz.

A pécsi püspök.

Pécs, 1888. augusztus 21.

Rosszul van berendezve az életben, hogy az embereket nem úgy ítéljük meg, mint a milyenek, hanem mint a minőknek látszanak. Csak azokat sikerül megismernünk, kikkel folytonosan együtt élünk, míg a tőlünk távol állókat vagy hallomásból ítéljük meg, olykor saját kárunkra, vagy fellillantva a magasba, nem tudjuk megkülönböztetni a valót a látszattól.

Olyan a hir, mint a szárnyas madár! Magasra repül, ide-oda száll, elsusogja panasztát az ágnak, és mire a madár a tizedik koronára ereszkedik, a hir mint a mélységbe siető lavina nagyobbodva, zuhanva ront alá pusztítva, mi eléje akad.

Nem igen nyílt Pécs polgársága nagyobb részének eddig alkalmát közeledni a püspök személyéhez, és így van az, hogy csak — hirtől ismertük saját püspökünket, de most, hogy ez ismeretség létrejött és megszilárdult, bevalljuk, hogy oly kellemes tapasztalatokat tettünk, hogy ezért bő kárpótlás jutott osztályrészünkül azon fájdalomért, hogy pillanatokig el tudtuk hinni, hogy dr. Dulánszky Nándor annyira püspöki kormányzója egyházmegyének, annyira leköti hivatalos ténykedése lelkét, szívét, hogy ott városunk lakóinak már alig jut hely.

A püspök a pécsi általános kiállítás intéző köreit maga köré hivta és fényes lakomán azokat megvendégelve, elismerte az ipar magas céljait, elismerte, hogy a kul-

tura az iparnak folyománya és hosszabb pohárköszöntőben Szt. István király napjából indulva ki, ecsetelte azon sok százados küzdelmet, míg azon pontot érte el az emberi szellem folytonos nyugtalanság szülte vergődése, melyen ma állunk! Ma, mikor a tettek és tények idejét éljük, mikor a pusztaság szó alig képes bennünket lelkesíteni, mikor saját önfentartási törekvésünkben mások által támogatást alig nyerünk és azon hangyabolyba vetünk egy pillantást, melyben ember ember hátán veri a kalapácsot az ülöre, hogy a felcsillámló szikrák aranyvá válva életét tartsák fenn, — ma, mikor a szükség által megteremtett önzés által alig marad időnk, hogy felebarátainkra még csak gondolni is tudnánk, nagy jelentőségű dolog, hogy dr. Dulánszky Nándor püspökünk maga köré csoportosította kereskedelmi és ipari világunk legkimagaslóbb alakjait.

Ha a vendégek sorozatából hiányzott is a csillámló katonai uniformis, és a sok színben tarkázó rendjelek, melyeket e néma falak megszoktak, és a nagy urak helyett, kik a püspök rendes környezetét képezik, ma iparosok és kereskedők voltak a püspöki asztalhoz hivatalosak, azért nem kevésbé diszes volt e társaság. A szellem és ipar-képviselőit láttuk itt, és ha meggondoljuk, hogy ez első alkalom volt, hogy a püspök pillantást engedett vetni lényébe, melyet tán maga a magas hivatal eddig előttünk elzárt, elérte a püspök azt a megbecsülhetetlen

kincset, melyért sokan egész életükön át hasztalan küzdenek: megnyerni a közszereket, mert a közbecsülésben eddig sem volt hiány. És mégis mily jellemző, hogy egyházmegyénk fejének szívéhez a modern század jelszava: iparunk fejlesztése vezetett. Az ipar volt az, mely létalapját képezte a kiállításnak, melyet valódi áldás kísér, az ipar volt az, mely arra indította ő excellenciáját, hogy az iparosokat szíves meghívással tisztelje meg, ugyancsak az ipar volt az, mely olvadásba hozta a jégburkot, mely eddig reánk nehezedett és áttörhetetlen vaslemezként elkülönítette tőlünk püspökünket, kinek megismerését újra iparunknak köszönhetjük.

A püspöki szék megköveteli, hogy arra minden hívó és alattvaló a legnagyobb tisztelettel és hódolattal nézzen, mert az egyes egyházmegyék a püspök személyében az Isten főpapját tisztelik! De ezen magas és ingathatatlan tisztelet, becsülés kizárná azt, hogy püspökünket egyszersmint szeresük is, mint szereti gyermeke édes atyját? Rosz fiu az, ki szüleivel szemben a legnagyobb tisztelettel nem viseltetik, — de lehet-e nagyobb öröme az atyának, mintha látja azt a szeretetet, melylyel gyermeke rajta csüng? Eddig tiszteltük püspökünket, már most szeretve fogjuk őt tisztelni, mert tudjuk, hogy szíve felénk hajlik, és noha későn láttuk ezt be, jobb, mintha ott állnánk még mindig az a gát, melynek átlépése eddig sokaknak oly nehéznek tűnt fel.

TÁRCZA.

Hazánk a külföldi kiállításokon.

Kétszeres érdekűvé tétetnek a tárgyak, ha azok alkalmosságukkal vannak kapcsolatban. S ez nagyon természetes. Ha kedélyünket valami fölízgatja, úgy mindezzel — bár csak halványan is — összefüggő dolgok látása vagy hallása szintén fogja érdeklődésünket emelni, miután ismeretünket ez irányban is önkénytelenül bővíteni óhajtjuk.

Kiállításunk alkalmával nem találjuk érdektelennek reprodukálni az adatokat, legalább nagy vonásokban, melyekkel Magyarország az eddigi külföldi kiállításokon szerepelt.

1756-ban tartatott az első jelentősebb kiállítás Londonban. 40 év mult el utána, míg ismét egy életre való kiállítás rendeztetett, még pedig Párisban Avéze marquis által; 13 napig tartott e kiállítás, melyen 111 résztvevő volt.

E század elején már erősen kezdődnek meg a mozgalmak a kiállítások rendezése körül. Európa nagyobb városai váltakozva lesznek egy-egy kiállítás színhelyévé. Különösen a francziák érdemelnek e tekintetben elismerést.

E század közepéig Magyarország e kiállításokon vagy épen nem, vagy csak nagyon is jelentéktelen módon szerepel; sőt még a szomszéd Ausztriában tartott kiállításokon sem igen törekedtünk magunknak az elismerést kivívni.

Igy például az 1835-iki bécsi első kiállítás az 594 résztvevő között csak 8 magyarral talál-

kozhatni. 1839-ben pedig 722 kiállító közül csak 14 a magyar. 1845-ben tehát hat évvel később, azonban már kezd emelkedni a magyarországi résztvevők száma; 1832 bejelentő között a magyarok száma 57.

Az 1851-ik évben Londonban tartatott első nemzetközi kiállítás Magyarországot, mint Ausztriába bekebelezett tartomány szerepelt. A kitüntetések száma, mit hazánkfiak ez alkalommal elhoztak, arányitva elegendő. Így díszérmet nyert 6 és dícséretet szintén 6 magyar ember.

Ettől fogva már folyton nagyobbodó számú magyarral találkozhatni a külföld által rendezett tárlatokon. A párisi világkiállítás 1855-ben már nagy elismeréseket arat Magyarország. Az adatok innen nagyon örvedetesek. Első érmet nyert 9, második érmet 23 kiállító hazánkból. Megdícsértetett 36. Még a segéd-munkásoknak is jut elismerés; másodosztályú érmet kapott 8, 14 pedig dícsérettel tüntetett ki.

Daczára ezen elismeréseknek, 7 évig kellett Magyarországnak várnia és fejlődnie, hogy a figyelmet magára vonja teljesen. S ezt az 1862-iki londoni világtárlat hozta meg. Az itt elért haladás nagyon szembetűnő. A nyers termékekből együttes kiállításunk volt, még pedig külön, egy igen alkalmas helyen, hogy a néző figyelmét okvetlen magára vonta. Különösen a gyapjuk nagy változatossága lepte meg a szakértőket. 212 magyar szerzett magának és ezzel kapcsolatban hazájának is dícsőséget, elismerést. Érmet kapott 99, dícséretet 103 magyar.

Hasonlag a gazdasági termények kitünősége,

nagy száma által tünt ki a magyar osztály 1863-ban a Hamburgban megtartott világkiállításán, 234-re megy a magyar kiállítók száma. A nagy ezüst-éremet Albrecht főherceg magyaróvári és bellyei uradalma kapta; kis ezüst-éremet 4, nagy bronz-éremet 29, kis bronz-éremet 26, dícsérő oklevelet 2 kiállító kapott.

Az 1867-ik évvel Magyarországnak a kiállításokra vonatkozó szereplése is változott, még pedig előnyére. Már mint némileg önálló állam jelen meg az ugyanezen évi párisi világtárlaton. A szent korona alattvalói közül 500-an lépnek a küzdőterre, s 161-nek jut osztályrészül a kitüntetés. Még pedig arany-éremet 13-an, ezüst-éremet 35-en, bronz-éremet 51-en, dícséretet pedig 35-en nyertek.

A Londonban rendezett világkiállítás 1871-ben ha nem is jelennek meg a magyarok túlságos nagy számban, de akik kiállítottak, azok oly tárgyakat válogattak össze, melyekkel hazánk becsülete a külföld előtt erősen nagyobbodott.

Az 1873-iki bécsi világkiállítás képviselésünk minden eddigit fölülmult mind szám, mind minőség tekintetében, mihez az 1876-iki filadelfiai és az 1878-iki párisi világtárlatokon való megjelenésünk méltóan csatlakozik.

Nem fordul elő most már kiállítás, melyen a magyar név, a magyar kiállító becsülést és elismerést ne szerezzon, melyet nemcsak gazdasági terményeivel, hanem iparával s legújabban művészetével is viv ki magának.

Rónaky Kálmán.

Eddig tudtuk, hogy püspökünk, kit az Eg magas röptü szellemmel áldott meg, sokat áldoz a művészetért, sokat közczélokért, sokat egyházmegyéje anyagi emeléscéért, de mindez csupán szellemi elismerést érdemel. Ma hozta a legnagyobb áldozatot, kezét fogva az iparral, Magyarország ezen legszilárdabb oszlopával, mely, tekintve a gazdasági kríziseket, mindig nagyobb terhet kénytelen lesz elviselni.

De ma, midőn szemrehányással illetjük emmagunkat, hogy nem tudtuk azt megérteni, a mi fölött rendelkezünk, ne feledkezünk meg valahogy nagy örömeinkben azon hid építőjéről sem, ki ezen újból összeolvadásnak megteremtője volt és ki rég birja már osztatlan szeretetünket: Kardos Kálmán főispánról sem, ki legnemesebb célok által sugalva, a közvetítés szerepét vállalta el akkor, midőn azon nagy szeretetből, melylyel városunk, megyénk összes lakósai őt elárasztják, a kellő részt visszaszármaztatta püspökünkre, dr. Dulánsky Nándorra, kinek magatartása kiállításunkkal szemben legyőzte volna még az ellenszegülők és elégedetlenek nagy taborát is.

A püspök és főispán, mint megyénk irányadó vezető egyéneinek barátsága csak áldásos lehet és ha látjuk, hogy társalmunk ezek együttes működése által mily lendületet vesz, kívánhatjuk e két kiváló férfit barátságát, melynek melege a megye és város összes lakósa szétárad; legyen jó tanácsadója a főispán a püspöknek!

Nagy fontosságú volt tehát a tegnapi nap. A szomorú tapasztalatok által csüggetegen, a jövő elvesztette reánk nézve rózsaszínben tündöklő hatását. Mi mástól semmit, mindent pedig önmagunktól várunk. De annyit még a legpessimistukasabb felfogás mellett is bizvást merünk mondani, hogy új aerát látunk felderengeni; elérkezni látjuk azt a pontot, mikor a földi hatalom képviselői leereszkedve magas polczukról, kezét fogják a szorgalmas iparossal, kereskedővel, elérkezni látjuk azt a pontot, mikor nálunk Magyarországon is a tudomány és hatalom karöltve jár az iparral, mert az az egyedüli hatalom, melyet a sors minél számosabb csapással edz és tesz nagygyá, — az iparban látjuk jövőnk, ott központosulnak reményeink. Dr. Dulánsky Nándor megyés püspökünk már megkezdte! Magához emelte az iparosokat. Várjuk a többi.

Lenkei Lajos.

Női kézimunka.

(Folytatás.)

Podluzsányi Sarolta és Rózsa több csinos darabot állítottak ki. Tauszig Zsigmondné pamlagpárnája, Zsiga Lászlóné terítői, Pallián Katalin Siklósról szintén csinos munkákat készített. Haksch Lajosné Siklósról csomózott munkából állított össze vánkösztétet, falkosarat stb. Ernyedetlen szorgalomról tanuskodik továbbá Rozgonyi Florentin kötött terítője Pécs-Bányatelepről, Veigl Mariska csinos szép szinezetű többféle munkája, Kálmándy Józsefné horgolt mintái Pellérdről, Leichter Riza kivarrott nagy függönye, továbbá Kaufer Gizella két szőnyege posztószőnyegekéből, Zách Janka kis terítője és Zirner Irén és Putti Róza tárgyai. Szakvály Aranka és Margit, egy 11 és egy 13 éves kis leány meglepő szorgalma dicséretes. Egy egész asztal van tele rakva mind a két gyermek kézimunkájával, melyek közül némelyik bármely felnőttnek dicséretére válhatnék. Wertheimer Gizella pamlagvédője művészi kivitelű. Szándékosan hagyjuk utoljára a terem díszét, Fürst Adél asztalterítőjét. Rajza majolikautánzat s a szinezet is ennek megfelelő nemes ízléssel van összeállítva, a munka, melyen a k. a. négy-öt hónapon át lankadatlan szorgalommal fáradozott,

művészi kivitelű. Ajáljuk hölgyeink figyelmébe, mert valóban kívánatos, hogy ily ízlés és kivitel a kézimunka terén minél nagyobb érvényre jusson.

II. terem.

Legelőször is ott látjuk Buday nővérek munkáit Szegszárdról. Ezek is azon munkák közé tartoznak, melynek utánzata minden nőnek dicséretére válnék. Nem az anyag itt, a mi értékes, hanem a munka, mik legnagyobb részt az úgynevezett (subrikolt) áttörtvarrással készültek. Ezek közt látjuk Sável Kálmán háziszővési csinosan kivarrott tükördíszitékét is. Halpikkely virágok itt is láthatók Krisztinkovics Szidóniától Faddról, Kis Papp Mari pedig fűszerekből készített egy csinos virágcsokrot. Hegedüs nővérek munkái igen jó színizlésben vannak ásszeállítva, Maiczek Ida Cservenkaról pedig ügyes fehér himzéseket küldött. Angster Aranka, Deutsch Ádámné, Lukács Eugénia, Grün Etelka szép munkáikkal szintén részt vettek. Kuszman Teréz Késmárkról különféle szárított és alpesi virágokból csinos legyezőket és képeket készített, melyek mint emléktárgyak elárussítatnak. Ugyancsak ő készítette azt a szép függőnyt is, mely a terem egyik ablakát díszíti. Ez is szárított virágokból van összeállítva fél koszu alakban a közepén hármass monogrammal.

Majer Vilma Bajáról 2 darab remek kidolgozású szőnyeget küldött. E terem éjszakai falát egy óriási szőnyeg takarja. Bámulatra méltó az óriási munka, melyen páratlan szorgalommal dolgozott a pécsi nőzárának egyik tagja 7 évig. E szőnyeg, valamint a rajta elhelyezett több remek kivitelű munka a pécsi restaurált székesegyház részére készült. A sok szép között, mit a pécsi nőzárda küldött, különös figyelmet érdemel még az oltárterítő, melyen a 12 apostol van kivarva művészi és egy kályhaellenző, alul fáradságos összeállítású permetmunkával, a tetőjén pedig bőrből összeállított virágokkal. Koszár Mariska fehérhimzése dicséretet érdemelnek, úgyszintén Holló Lina fehérvarrása. Avatott kezekre vall az apró szegélyekből összeállított ingbetét és 2 párnahuzat. Felhívjuk rá a látogató hölgyek figyelmét, annál is inkább, mert ily kivitelű munkát a varrás terén nem is találunk a kiállításon.

Körjárat a kiállítási területen.

A tornacsarnok mellékhelyiségeiben, a már fölemlíteteken kívül, a következő figyelemre méltó tárgyak láthatók. A tornaépület előcsarnokában Mühl Vilmos temesvári műkertész igen szép Makart-csokrokat állított ki. Van a sok között egy, a melyen buza virágzsin szalaggal díszített hófehér galamb csüng alá s a kékszalagfoglalatu tükörbe tekint, valódi szalondarab. Ugyan ezen helyiségben állította ki Brézits Ferencz butormázoló mintatábláját, melyen 8 különböző s finom ízlésről tanuskodó mázolt lap van. A minta-tábla előtt egy asztalka áll szintén mázolási mintákkal.

A következő teremben látjuk Palasovszky Ödön mohácsi óras ingaórát; Kaiser H. Ferencz és Winterstein pécsi fegyverművesek fegyvereit. Kaiser 6 darab kétesövű vadászfegyvert állított ki, Winterstein 4 kétesövű vadászfegyvert, 2 Flobert-féle czéllövő szobafegyvert és 6 revolvert. Mindkét puska műves kiállítására helyi készítmény. A csövek itt lettek furva, az agy faragva, szóval az egész összetétel a pécsi puska műves ipart dicséri. Szép és tiszta munka látszik meg mindegyik darabon. Valamennyi belőtt fegyver.

Az aranyműves-ipart képviselik Schönwald Imre, Schack Ferencz pécsi és Schöber budapesti aranyművesek. Leggazdagabb Schönwald kiállítására, azonkívül a legcsinosabb is.

Ugyan itt látható Girardi József fogtechnicus üvegszekerénye műfogakkal.

A szomszédos helyiségben említésre méltó Nagy Gyula dárdai körjegyző szivar-szopóka gyűjteménye. Egy üvegfedelű alacsony szekrényben körülbelül 60 drb. borostyán- és tajt szivar-szopóka van elhelyezve, nagy része teljesen, kisebb része félig kiszíva. Mindenestre érdekes gyűjtemény. Kiválókép érdeklí természetesen a dohányzókat, a kik érdeme szerint tudják méltányolni a ritka gyűjtemény értékét. De a nemdohányzó szemé is megakad a gazdag szipkagyűjteményen, mert csakugyan igen válogatott és szépen kiszívott szopókák vannak itt együtt.

A lömbfűrészmunkák is szépen vannak képviselve. Igen csinos tárgyakat állítottak ki: Csik

Antal vizvári, Stikl György szabadkai, Németh Gyula pécsi, Sudár Cyula babarci és Valenta Ferencz pécsi lakosok. A kiállított tárgyak nagyrésze virágállvány, kalit és óratarató.

Ornstein Ignác Veszprémből szépen faragott fakulacsokat állított ki. Diczenty Ernő budapesti lakatos díszműtárgyakkal gazdagította kiállításunkat. Gyertyatartók, tintatartók, képek stb. vasból készült asztaldíszítésre való tárgyak. Ízléses és finom kivitel jellemzi a kiállító munkáját.

A tornacsarnok épülete mellett télfödél alatt foglal helyet Seltenhoffer Frigyes fia soproni harang- és érczöntő nagyszabású kiállítására. A kiállított tárgyak legnagyobb részét tűzoltó-eszközök képezik, úgymint tűzfecskendők, csákyák, sisakok, kürtök stb. Szivattyus kútszülékek s minden egyéb az érczöntők szakmájába tartozó tárgyak nagy választékban találhatóak itt. Értésülésünk szerint 1877. óta áll fenn a gyár s ez mindössze nem nagy idő, mindazonáltal ezen rövid idő alatt is annyira kifejlődött, hogy valóban a legelismertebb dícséretre méltó. Hazánkban egyike a legelsőbb rendű öntődéknek. Nagyban gyárt s jó minőségű és olcsó készítményekkel szolgál; ami által képes a külfölddel versenyt tartani.

Az iparszarnokba lépve az összes kiállítási tárgyakat domináló piramis ötlik szemünkbe a Zsolnay-gyár műremekeivel. A bordó-színű alapon elhelyezett szinpompában gazdag majolika-készítmények igen kellemesen s meglepően hatnak. Pár száz darab csinos tárgy van itt ízléssel s műgondal elhelyezve. Legközelebb még vissza fogunk térni a Zsolnay-féle gyárra, körülményesen ismertetvén a nagyszabású gyártelepet, mely országvilág előtt előnyösen ismert.

A bejárattól jobbra van Zosel Ede mulakatos és toronyóras saját szerkezetű toronyórája.

Ezen óra úgy van készíttve, hogy minden szűk toronyba elhelyezhető, kerekéi tisztán kidolgozott érczből vannak és fogai külön géppel bemesztve, az óra többi lényeges része Bessemer aczélból készült, szóval az anyag és kidolgozása a legjobb. Figyelemre méltó ezen óránál azon kerék (Steigrad), melyben a horgony (Anker) működik, minden más óránál ezen keréknél a surlódás a legnagyobb és itt kis mozgó aczélhengelyeken a horgony lejár, minden kenése szükségtelen. Technikai beosztásra nézve nagy szabatosságot mutat az, hogy az inga minden lüktetése egy másodperczet jelez, az inga egész hossza alig másfél méter és nincs úgy kitéve a szél erejének, mint a régi órákon még található 4—5 méteres ingák, az órától pedig nem igényel oly erőt a működéshez. Ily előnyökkel bíró órákkal már az egész környék nagyobb helyiségei el vannak látva és sok kitűnő bizonyítványt mutathat fel a készítője. A budapesti kiállítás alkalmával ezüst éremmel lett kitüntetve.

Zelerin M. budapesti mulakatos szebbnél szebb tárgyai, diszes lámpa-tartói, vas dekoratív tárgyai, fürdő-kádjá s vízvezeteki eszközei mind igen érdekesek, finomak és jó minőségűek. Zelerin gyára egyébként országos hírnévvel bír; gyártmányai nagy kelendőségnek örvendenek.

Igen szépen állított ki Blazek Adolf budapesti késes. A legfinomabb pengéjű szebbnél-szebb kivitelű kések százával vannak ízlésesen elhelyezve egy nagy üvegszekerénybe. Ugyan ez a kollekció volt a budapesti országos kiállításon is bemutatva s kiállító a kiállítási nagy éremmel jutalmazva. Van Blazeknek a budapestin kívül még vagy 6 kiállítási érme.

NAPI HIREK.

— Püspöki ebéd. Dr. Dulánsky Nándor megyés püspök hétfőn fényes ebédet adott. A lakomán mintegy 70-en vettek részt, köztök a főispán, alispán, a polgármester, rendőrfőkapitány, röviden: a helyi hivatalok több tagja, s túlnyomó részben a kiállítás végrehajtó bizottsága, a juryelnökök, néhány csoportbiztos, több kiállító és a hírlapírók, úgy, hogy ezen lakomát bátran „kiállítási lakomának” kereszteljük el, melynek jelentőségét nagyban emeli azon körülmény, hogy Szent-István napján rendeztetett. Az első pohárköszöntőt a megyés püspök mondta, megemlékezve első szent királyunkról, ki az ősek által vérrel szerzett hazát megalapította, lerakván államunk alapjait, melyek: vallásosság, erkölcs, műveltség, vitézség. Óhajtja, hogy az a szellem, mely Szent-István alkotását átlengé, továbbra is fennmaradjon. Szépen nyilatkozott a püspök a fölvilágoso-

dott haladás áldásairól: a műveltségéről, tudományáról, az iparról, melyekről a régi hajdankorban szó sem lehetett s melyek kezdetben az egyházi és nemzeti rendek védszárnyai alatt húzták meg magokat s innen indultak fejlődésnek, fejlődésük arányában erősítve a nemzetet és a nemzetet fenntartó elemeket. A kiállítás az ipar, a munka ünnepe és a kiállítás sikere egy jobb jövőre nyújt reményt. Szent-István áldását kéri a hazai ipar művelőire és munkásságukra, hogy egy szebb jövő virradjon a hazára, szebb, dicsőbb és boldogabb, mint a milyen volt a múlt. Pohárköszöntőjét Ő Felsége, a koronás király éltetésével végezte, mit a vendégsereg felállva, 3-szoros lelkes éljen nel fogadott. A püspök után **Kardos Kálmán** főispán szólott a régi kor püspökeiről, kik népöknek dicsőségre, nagy tettekre vezették, áttérve Dulánszky Nándor püspökre, ki népének fölkent vezetője s mindenütt elől járva, népét a tiszta erkölcs ihletett szavával vezérli és nem csak megüli a munka ünnepét, hanem egész életét annak szenteli. Poharát a megyés püspök egészségére üríté, mivel a főispán úr az egész vendégsereg egyhangú benső öhajtatását fejezi ki. A lakomának 3 óra után lett vége.

— **Az időleges baromfi- és kutyakiállítás** augusztus 22-ikén, szerdán d. e. 9 órakor fog megnyitást. A kiállítás helyisége a gyermekkert háta mögött terül el. Több mint 50 ketrecz emeltetett itt. A bejelentések igen számosak. Meghaladják a székesfehérvári kiállításait, ennél fogva a kiállítás igen érdekesnek jelezhető.

— **Magas vendége** volt kedden a felső kiállításnak. Megyés püspökünk dr. Dulánszky Nándor úr ő méltósága figyelmét kiállításunk ezen része sem kerülte ki. Ott idézése csaknem egy órát vett igénybe s látogatása rokona Rimely Ferencz kir. táblai bíró, Glatt Ignác szentszéki jegyző kíséretében történt. A magas főpapot Borsyné Bató Anna, Hakschné, Repich Vincze és Borsy György tanítók fogadták, ki egész váratlanul tette a látogatást. A tanügyi és iparos tanonczkiállításnál Repich és Borsy kalauzolták, a női kézimunkánál és festészetnél Borsyiné és Hakschné szolgáltak felvilágosítással. Ő excellencia a tárgyak és berendezés fölött elismerő nyilatkozatot tett több ízben. A képzőművészeti társulat kiállításának megtekintését — miután az idő előre halad — máskorra tartotta fenn. Mint értesülünk ő excellenciája ma szerdán Nádasdra utazik üdülés végett.

— **Szarvasmarha és juhkiállítás.** A vasárnap megnyitott s tegnap bezárt szarvasmarha és juhkiállítás várakozáson felül sikerült. Igaz ugyan, hogy a szomszédos megyék éppen nem voltak képviselve, de megyénk uradalmi s gazdasági annál inkább kitettek magukért. Tekintve, hogy csak Baranyamegye állított ki, ide nem számítván az egy Pick és Duller budapesti tenyészallattal kereskedő czég kiállítványát, ugy, minőségre mint mennyiségre nézve nagy és választékos volt kiállításunk. Szébbnél-szebb példányokat láttunk, ugy a magyar faju, mint a szimmethali s a keresztetett hollandiak sorában. A leginpozánssabb állatokat Albrecht főherczeg uradalmá állította ki. Nemcsak a szakemberek, de a laikusok is el voltak ragadtatva. Ilyen szép, erős és jól gondozott hizó állatokat csak nagy ritkán van alkalma a nagyközönségnek láthatni. Kovácsics János helybeli iparos magyar gulyája szintén nagy feltűnést keltett. Körülbelül 50 drb. különböző koru szébbnél-szebb állat volt a gulyában. Igen szép szarvasmarhákat állított ki Schambourg Lipe herczeg, Montenuovo herczeg, Draskovics István gróf, Biedermann Ottó és Rezső, Brázay Kálmán és a papnővelde kökényi uradalma. Ottoeska Géza, Holthuson és Saxer Jusztus simmenthali tehenei igen szépek. Az említettekén kívül még számosan állítottak ki figyelemre méltó s ritka szépségű példányokat. A juhkiállítás gyengén volt képviselve.

— **Kiállítási tánczestély.** Herczenberger József hírneves tánczmesterünk a pécsi kiállítás érdekességét igyekezvén fűszerezni, amint meg is irtuk, a Scholtz-féle sörarnokban tánczestélyt rendezett, melyen a beérkezett idegeneknek egyuttal az eredeti ősmagyar „Társalgó” magyar salon táncszerzeményének bemutatását főczélul tűzte ki, hogy ez által a már-már parlagon hagyott magyar salon táncz iránti érteket felelevenítse. És ez leleményes, buzgó tánczművésznőknek sikerült is. Szép számmal vettek részt tanítványai és kíváncsi idegenek, kik e valóban hazafias vonzó táncz iránti elragadtatásukat méltán nyilvánították is. Az est fényét és méltó sikerét nagyban

emelte Nádasy Kálmán kiállítási elnök megjelenése, kit ez új eredeti tánczmű iránti meleg érdeklődése vonzott az estélyre.

— **A rajzkiállítás gyarapodott.** Ujabban igen szép építészeti rajzok érkeztek Haybäck bécsi építészről — kitől már eddig is igen szépek vannak kiállítva — melyek a felső kiállítás emeleti folyosóján, az oldalfalon helyeztetek el.

— **Cséplési próba.** A m. kir. államvasutak gépgyára által készített 8 lőerejű gőzcséplőkészlettel f. hó 24, 25 és 26-án mindenkor d. e. 9 órakor a pécsi sertészizlalda telepén nyilvános cséplési próba tartatik, melyre a t. közönség tisztelettel meghivatik. Pécs, 1888. aug. 21-én. A kiállítási bizottság.

— **Az ünnepnapok** valódi ünnepnapjai voltak a kiállításnak. Vasárnap, daczára a borult égnek és később szakadó esőnek, nagy néptömeg hullámzott fel-alá a kiállítási területen, de inkább az interieuröket kereste fel, mert hideg és borongós volt, ugy, hogy a közönség ezen napon tényleg inkább nézett, mint nézetett. A vasárnapi látogatók száma, kik napi jegyet vásároltak, elérte a 3200-at.

— De mi volt ezen nagy látogatottság a hétfői naphoz képest, a mikor a képzelhető legszebb idő volt. Már 8 órakor reggel oda támaszkodott a vidékről becsődült atyafiak áttörhetlen sora a kapufélfához és azt csaknem kifeszítette, míg végre megnyitott az egyik pénztár, de — nem volt jegy készletben, mert annyi közönség, mint a mennyinek eddig jegyet nyomtak, már vasárnap volt a kiállításban. Reggel 7 órától kezdve működött a gép, hogy eleget telessenek a nagyszámu jegyfogyasztásnak. Ekkor intézkedett a kiállítási elnök két kapubejáratról is, és mint korareggel, egész nap özönlött a nép a kiállítási területre, mely rendkívüli élénkséget öltve, mesés képet nyújtott. A körjegyzők vidékünkön szépen buzditják a népet a kiállítás látogatására, a mennyiben a diszes női ruhákat a szingazdag falusi szoknya élénken tartítja. Hétfő estig a látogatók száma hétezerre szaporodott fel; délután 5 órakor az igazgatósági pavillontól balra a Budapestről hazatért katonazenekar játszott, mialatt elhagyta a közönség a kiállítási csarnokokat és oda telepedett a katonazenekar köré, melyet tovább hat hétnél nélkülözni voltunk kénytelenek. — Este 8 órakor a kiállítási vendéglőben játszott a zenekar, de oly kicsinynek bizonyult e helyiség a nagy tolongó közönségnek, hogy kíváncsian kérjük, mi jögon fosztatik meg a közönség azon lehetőségétől, hogy a kiállítási területen létező második Hirschfeld-féle vendéglőt keresse fel, mely — hallatlan dolog, 7 órán túl — kütéllal záratik el a közönségtől. Az az egy vendéglő pedig aránylag kevés helyével alig képes eleget tenni azon fővárosias jellegű tolongásnak, mely már eddig is uralkodott, — de most, hogy a katonazenekar játszik, még nagyobb mérveket öltött. Mit beszéljünk a villamos világításról? Még mindig botránys és valóban olyan, hogy az ember nem tudja, inkább bosszankodjék-e, vagy nevéssen ki 1888. augusztus 24-én ilyen világítást, a midőn ma a villamos fény — tükélyét érik már-már el. Megtorolja magát e vétkes hanyagság, mert a közönség nem azért megy oda, hogy kétségbeejtő kísérletezésnek legyen szemtanuja, mely soha nem sikerül, — hanem élvezni, üdülni akar, pedig bosszankodva üdülni nem lehet, és e világítás tényleg bosszantó. Majd ha nem lesz többé közönsége az esti korzónak, tán majd akkor intézkednek világításról is.

— **Távgyaloglás Mohácsra.** A pécsi atletikai klub mohácsi versenygyaloglása vasárnap ment végebe. A versenyen kilenczen vettek részt és pedig B e r e c z k y Miksa, H o r v á t h István, dr. E g r y Béla, E g r y Dezső, N o w o t a r s z k y Miksa, K ü l l e y Pál, K e l l a u e r Gábor, T a i z s József, J á n o s h á z i Zsigmond. Mint pályabíró és időmérő W a n i s s Sándor, mint orvos dr. J o h a n n Béla kocsin kísérték derék atletáinkat, a kellő ellen őrzés végett még P e r c z e l Béla löhátón kísérté a gyalogolókat. Az indulás vasárnap reggeli 1/2 órakor történt B e n y o v s z k y Manó által tett pisztolylövésre. Nagy tüzzel indultak meg és különböző egymásutánban haladtak a sörös csárdáig, a honnét a menet mindig határozottabbá lett. A csárdáig ugyanis Bereczky, Horváth, Külley, Nowotarszky és ötödiknek E g r y Dezső ment; itt azonban egy váratlan, sőt mondhatni meglepő fordulat állott be. E g r y Dezső nagy erővel és biztosan haladván előre, az előtte haladó három gyaloglót könnyen győzte le és másodiknak ment egy ideig közvetlen Bereczky mellett, majd

kevéssel utána és ezen helyzet a célpontig nem is változott. Külley néhány kilométerrel Mohács előtt kidőlvén, harmadiknak Nowotarszky ment, negyediknek pedig Taizs József. A megérkezés 1/4 10 órakor történt és pedig: Bereczky 9 óra 15 percz, E g r y Dezső 9 óra 20 percz, Nowotarszky 9 óra 28 perczkor érkeztek be, így tehát az első díjat a mohácsiak ezüst serlegét Bereczky, a második díjat a pécsi atletikai klub által kitűzött ezüst éremet E g r y Dezső, a vivó készletet Nowotarszky nyerte el. Megérkezés után a vendégek elszállásoltattak. Délben kedélyes chédre gyűltek egybe a kaszinóban, este pedig műkedvelői előadás volt, melyet sikerült táncmulatság követett és melyen Mohács szépei nagy számmal vettek részt, athletáink pedig a nagy út daczára tüzzel tánczoltak. A visszautazás tegnap történt, a mennyiben a kirándulók egy része a reggeli, másik része a délutáni vonattal érkeztek vissza körünkbe.

— **A divatáru tárgyak között** kiváló helyet foglal Kepes Kálmán kiállítás, mely a nőegyleti helyiségben látható. A kiváló jó ízlésről tanuskodó tárgyak sokak tetszését megnyerték és dicséretére válnak a főületnek, mely a Széchényitérén, a központi takarékpénztár épületében található.

— **Uttörő.** Zahora József pjerg-szelaknai plébános Selmecz mellett, több fából faragott és igen diszesen kiállított játéktárgyat küldött a kiállításra, melyeket összetoborozott gyermekekkel saját költségén nagy áldozat-hozattal készítette. A játékra szánt készítmények az alsó- és a szemléltetésre alkalmas példányok a felső kiállítás megfelelő csoportjába helyeztetek el. E játéktárgyak püspök úr ő excellentiájának figyelmét is magukra vonták, kifejezván annak nagy befolyását a hazai iparra épp úgy, mint az iskolai szemléltető o t a t á s n a k társalgási modorban eszközölendő előnyét is ezek alkalmazásával a népiskolákban. Ajánljuk a derék s buzgó plébános úttörő készítményeit a látogatók különös figyelmébe, melyekről még alkalmitag bővebb ismertetést hozunk legközelebb.

— **Hirschfeld söre.** A vidéki közönség, mely most a két ünnepnapon oly nagy számmal látogatta meg kiállításunkat, nagy elismeréssel nyilatkozott H i r s c h f e l d pécsi sörfőző söréről. S nemcsak dicsérte, de meglehetősen fogyasztotta is a kellemes italt. Még azok is, kik a budapesti kitünő sörökhöz vannak és voltak szokva, itt létök alkalmaival ugy nyilatkoztak, hogy Hirschfeld söre jó és versenyképes. Ezzel a nyilatkozattal Hirschfeld sörgyáros nagyon meg lehet elégedve.

— **Pálmay kalap.** Kohn Katicza divatárúsnő egy új kalapmintát talált föl, mely a divatárúsnő ritka finom ízléséről tanuskodik. A pompásan sikerült kalapot Pálmay Ilkának, a népszínház divájának ajánlta föl, ki azt elfogadta és megengedte, hogy a kalap nevérol neveztesse el.

— **Kiállítási induló.** Kissé elkésve jelent meg a Harmonia zenemű kiadó részvénytársaságánál a pécsi kiállítás alkalmából L e n k e i Lajos, a „Fünfkirchner Zeitung” szerkesztője által irt „Kiállítási induló,” melyet szerző a kiállítás elnökének, K a r d o s Kálmán főispánnak ajánlt. A dallamos indulót Jónás János zenekara a kiállítás megnyitása óta játsza, és máris nagy népszerűsége tett szert. Az indulót minden zeneműkereskedésben kapható 60 krajczárért.

— **A borkiállítók és a — jury.** Előre látható volt, hogy legtöbb dolgot a 132 borkiállító fog adni a jurynek. De mint értesülünk annyira belejöttek a bíráló urak a kóstolásba, hogy nem érve be a beküldött borok megizelésével, a borkereskedéssel foglalkozó kiállítók pinczói is fel fognak kerestetni, hogy a jury meggyőződést szerezzon magának, valjon a kiállításra beküldött borok azonosak e a pinczékben kezelt borokkal. Ezen eljárást annál kevésbbé tudjuk megérteni, mivel az indítvány magától a borkereskedők egyletétől ered. Bizonyára nem gondolták meg ezek az urak, hogy ezen bizalmatlanság a borkereskedők ellen épenséggel Pécsert feltűnő, mert elvárható volna, hogy a jury ép oly bizalommal viseltessék a borkereskedők irányában, mint egy ismeretlen polgár termelő vagy távolból ide eljött borkereskedővel szemben. Azonkívül pedig, ha a jury egyéb csoportokban is kutatni akarná, valjon a kiállított tárgyat csakugyan a kiállító teremtette-e meg, leolvadna a jutalmazandó tárgyak összege felényire. De eddig bevett szokás volt, hogy a jury e körülményt nem kutatta soha és sehol, és valóban méltánytalan eljárás volna, ha

épen Pécsen, a magyarországi bortermelés központján, ily nyílt sérelemben részesülne a borke-reskedő, kinek álláspontja úgy a termelő mint fogyasztó közönséggel szemben egyaránt nehéz. Méltatni csak azt tudnók, ha a jury, a szakértők együttlétét felhasználva, valamennyi pinczét meglátogatva, egyik borkereskedő a másiktól tanulna és egymás borpinczéit megismerve, hozzájárulna az a hatalmas pécsi borkereskedő-testület összetartásának megszilárdításához. De ne befolyásolja a jury itéletét e látogatás a díjak odaitélésében, mert avval, hogy a kiállított bor létezik e a kiállító pinczéjében, azzal számoljon be az lelkiismeretével, ki a bort itélethozatal végett a kiállítási bizottságnak beküldötte.

Hirdetések:

Zelesny Károly

udvari fényképész

Pécsen, Loewy-féle palota,
az Irgalmasok temploma átellenében.

Mindennemű felvételek a legfinomabb kivitelben.

Kaphatók a pécsi székesegyház freskóinak fényképei.

14 carton 12 frt.

Kitünő minőségű

francia baraczk

és

torzsátlan körte

naponkint frissen a fáról szedve

a Nepomuk-utca 10. sz. a.

levő kertben (a posta mellett) jutányos áron kapható.

Nagyobb megrendelések a szállítást megelőzőleg legalább egy nappal korábban alulírottán ugyanott teljesítendők.

Id. Waisz Antal.

KREMLING KÁROLY

kárpitos és díszítő-üzlete, József-utca 28. szám.

Elvállal minden e szakba vágó kárpitos és terem-díszítési munkát, nemkülönben szobák kárpitozását, továbbá kaphatók ugyanott

kész butorok

u. m. pamlagok, ottománok, egész garnitúrák a legdisezesebbtől a legegyszerűbbig, minden a legjutányosabb árak mellett. Megrendelések vidékre is eszközöltetnek, úgy mindennemű javítások is. Minták és árjegyzékek bérmentve.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásért kezeskedik

KREMLING KÁROLY
Pécsen.

ALTMANN ÁRON

szabó

Pécsen, Király-utca a városház épületében

ajánlja a legújabb divatu és elegáns uri és gyermek őszi- és téli kabátok és öltönyöket minden idényre mérték szerinti készítésre és legjutányosabb árak mellett.

Uj találmányomra

a nagyérdemű közönség figyelmét különösen az általam készített és kiállított fekete öltönyre felhívom, hol a nadrágnál

csak egy varrás van

és pedig a külső oldalán, mely különös észszerűségeért mindenkinek melegen ajánlható!

OBETKO ZSIGMOND

dísz-norinbergi és rövid-árak raktára és

első pécsi varrógép-kereskedése:

ajánlja dús választékban, gyári áron, 5 évi jótállás mellett: legkiválóbb gyártmányu

bel- és külföldi varrógépeit,

kézi gépek 10 fttól 40 frtig, lábbal hajtó gépek 30 fttól 140 frtig, házi és mindennemű iparosok részére.

Bizományi raktár gazdasági és mosógépekből, melyek gyári áron adatkak el s részletfizetésre kiszolgáltatnak.

Nagy raktár vatta- és paplan-pamutból, lámpák, zeneeszközök és hárok, utazó bőröndök, kávékák, esőernyők, sétahatolok, viasz vászon, cipők, kosarak, evőeszközök és játékszerekből.

Varrógép-javítások

jutányosan jó tálalás mellett vállaltatnak el. Az üzlet Pécsen, fő-utca, városház épületben és a raktár az árucarnokban található.

„Szalády-kávé“

a birodalom legjobb mellékkávéja.

„Hungária-kávé“

tisztán használva pótolja a drága ázsiai kávét s a mellett mint jóhatású háziszser gyomor- és bélhurut, rossz emésztés s több bajok ellen biztos segélyt nyújt.

A kiállításon (nyári szinkör) megtekinthető.

Pécsen kapható minden előkelő fűszerkereskedésben.

Legújabb és legfinomabb

uri- és gyermek-kalapok

a kiállítás tartama alatt különösen

olcsó gyári árak

mellett adatkak el

a Mandl-féle üzletben

Pécsen, Irgalmasok-utczája.

A tisztelt hölgyközönség becses figyelmébe!

Nem hízkeléssel párosult önértet az. midőn, eddigi vevőim tekintélyes számára hivatkozva, női kalapüzletem ajánlását mellőzhetőnek vélem és inkább azon ígéretnek adok kifejezést, hogy a pécsi s a környékbeli hölgyközönség bizalmát kiérdemelni finom és izléses szolgálat által továbbra is törekedni fogok.

A kiállításon a lehető legszebb kivitelű saját készítményű, minden idénynek megfelelő kalapok fényes bizonyítékot nyújthatnak arra nézve, hogy bármely fővárosi divatárussal a versenyt megállom a főcélom e sorokkal azokra a kiállítást látogató hölgyközönség becses figyelmét felhívni.

Kiváló tisztelettel

Kohn Katicza

Széchenyi-tér 8. sz.

A nemzeti kávéházzal szemben.

Scholtz A. és Fia

SÖRCSARNOKA

ÉS

ÉTTERME

a kiállítás területén, a gyermek-kert helyiségében.

Mindennap délben és este cigányzene.

Kedden és szombaton este a

KATONA-ZENEKAR

hangversenyez.

Engel Adolf és fiai cég

fürdő-intézetében

kád- és gőzfürdők

uszó-medencékkel

egész napon át rendelkezésre állanak.

Gyártmányaikból ajánlják:

talajkoczká, mindennemű tölgy- és fenyő-épületfa, kádár- és bográrfa, valamint csemmentlemez készleteiket legjobb minőségben jutányos árak mellett.

Folyó évi augusztus hó 12-ikétől, azaz vasárnaptól

naponta látható

d. e. 9 órától 12-ig, d. u. 2 órától 6-ig

az Oertzen-féle ház mária-utczai emeletén

VÁRADY FERENCZ

ornythologiai

magán-gyűjteménye:

élő hazai és exotikus madarak és honosított majmok, stb.

Belépti díj: I. hely 30 kr. — II. hely 20 kr.

Gyermekek a felét fizetik.

A tiszta jövedelem a városi szegényház javára fordítatik.

Bemenet a régi színház főbejáratánál.